

Майстер-клас для педагогів «Бізіборд або розвивальна дошка

для дитини»

вихователь-методист Захарчишина Н.М.

Квітень 2024 рік

Усі діти полюбляють натискати на кнопки, відкривати замочки, клацати засувами тощо. Часто батьки й педагоги забороняють їм це робити, турбуючись про дитячу безпеку. То чому б не дати дітям можливість погратися з такими бажаними забавками, але в безпечний спосіб? Тут стане в пригоді бізіборд, або розвивальна дошка. Його здебільшого купують у магазині. Але можна й виготовити самостійно, що буде навіть корисніше й цікавіше як для дорослих, так і для дітей. Такий бізіборд стане цікавим доповненням розвивального середовища дошкільного закладу.

Бізіборд - це розвиваюча дошка, що складається з "маніпуляційних" елементів (предметів, з якими можна здійснювати різноманітні дії). На дошці надійно закріплені різноманітні кнопки, вимикачі, гачки, карабіни, розетки, крани та інші "небезпечні" речі, які в повсякденні чіпати заборонено або не бажано.

Це тренує дитячі пальчики, а також навчає поводженню з реальними аналогами у побуті. Натхненником даного винаходу є педагог і методист, творець всесвітньо відомої системи виховання Марія Монтессорі . Розвивальне значення бізібордів:

розвивається дрібна моторика (формується здатність брати дрібні предмети, стискати їх пальцями, утримувати в руці – таким чином малюк готує руку до письма);

збагачується сенсорний досвід (дитина отримує повну свободу тактильного сприйняття);

удосконалюється координація рухів (маля вчиться утримувати об'єкт у полі зору, узгоджує роботу рук і очей);

розвивається інтелект (дитина вчиться прогнозувати результати своїх дій, порівнювати, робити висновки, освоює алгоритм дій);

покращується пізнавальні процеси (тренується кольоро- і звукосприйняття, а також опановуються навички предметів побуту);

виховується терпіння і самостійність (маленькі діти не здатні довго утримувати увагу на одному предметі, а бізіборд дає можливість виконувати і планувати безліч дій)

Ефекти, які досягаються при використанні бізіборда:

- Когнітивний розвиток
- Розвиток дрібної моторики
- Фізичний розвиток
- Стимуляція тактильної системи
- Розвиток пізнавальних психічних процесів
- Розвиток мовлення

Як створити бізіборд у дитсадку:

Матеріали для розвивальної дошки:

- основа — дерев'яна дошка або лист фанери;
- інструменти — саморізи, цвяхи, викрутка, молоток тощо;
- будівельний клей або клей-пістолет;
- канцелярське приладдя — простий олівець, ножиці, лінійка, папір тощо;
- лак для поверхонь або фарби;
- предмети для розміщення — ланцюжки, гачки, засуви, рахівниці, тумблери, циферблати, замочки, старі вимикачі й розетки тощо.

Як зробити бізіборд

1. Створюємо ескіз: На аркуші паперу схематично позначаємо, які елементи й у яких місцях будуть розміщені. Це допоможе візуально уявити майбутній виріб й розрахувати площу основи так, щоб рівномірно вмістилися всі дібрані складові.
2. Готуємо основу: Якщо це дерев'яна дошка, ретельно обробляємо її, аби під час гри дитина не поранилася. Розмір основи залежить від того, де у груповому приміщенні розміщуватимемо бізіборд, чи будуть діти його переносити тощо. Зручний розмір: площа — 1 м² товщина — не менше 1 см.
3. Вкриваємо основу лаком або фарбою. Обираємо фарбу залежно від призначення бізіборду — для хлопчачих, дівчачих чи колективних ігор, занять. Можна розфарбувати основу в різні кольори, намалювати орнамент, зробити кольорову рамку тощо.
4. Кріпимо деталі: Коли основа готова, простим олівцем наносимо на неї позначки для розміщення предметів відповідно до ескізу. Після цього на визначені місця за допомогою цвяхів, саморізів і клею кріпимо підготовлені деталі.

Хлопчикам буде цікаво погратися з пружинками, шпінгалетами, ланцюжками, вимикачами, компасом, телефонним диском, гайковим ключем, іграшковим штурвалом тощо.

Дошками одне одного вони також охоче гратимуться. Також можна створити бізіборд який буде як для хлопчиків так і для дівчаток. Розміщуємо розвивальну дошку в ігровому куточку групового приміщення чи іншому обраному місці.

Можна створити тематичний бізіборд, на основі якого проводити заняття.

Не бійтеся починати роботу. Найголовніше це бажання і любов до ваших дітей! Трохи терпіння, часу, фантазії - і у дітей з'явиться нова чудова, а головне корисна, іграшка.

Група раннього віку
(вих. Захарчишина Н.М.)

Середня група (вих. Квятковська В.В.,
Петрук П.А., ас. вих. Шеремет О.В.)

*Старша група, (вих. Власенко І.С.,
Вақолоқ Н.Ї.)*

*Молодша група, (вих. Попик М.В.,
Стрільчук С.А.)*

*Інклюзивна група (асистент вихователя
Шеремет О.В., вчитель-логопед
Носуленко У.В.)*

ՓՕՍՊՕՅՆՈՒՄ

Майстер-клас
«Створення моделей стимульних ігрових ситуацій необхідна умова для розвитку самостійної ігрової взаємодії»

вихователь Петрук Т.А.

Квітень 2024

У дитячому садочку майже на кожному кроці трапляються ситуації, що потребують втручання педагога: «він забрав мою іграшку», «я хочу грати цією машиною», «мені не вистачило олівця» тощо.

Теоретично діти знають, як треба і не треба поводитися. Але коли виникає конфліктна ситуація, з'ясовується, що слова та дії живуть окремо. І якщо педагог розв'язує проблему замість дітей, наступного разу вони також звертаються до нього по допомогу. Лише коли дошкільники «пропустять» ситуацію крізь особисте сприйняття, проживуть її, вона закріпиться у їхній свідомості міцніше. Тож зробіть дітям «соціальне щеплення».

Стимульна ситуація – комплексна педагогічна дія, що полягає у створенні спеціальних умов, які проважують зіткнення інтересів і потреб дітей. Такі ситуації стимулюють дітей розв'язати певну проблему та спонукають їх до свідомих вчинків, інтегрують окремі здобутки досвіду дошкільника в реальні соціально прийнятні вчинки в конкретних життєвих ситуаціях.

Щоб стимульна ситуація була результативною, потрібно правильно її використати в педагогічних цілях. У таких ситуаціях діти мають навчитися бачити проблемні моменти, опанувати можливі шляхи зміни моделі поведінки на соціально бажану, отримати досвід переживання відповідальності за спільну справу, морального вибору тощо.

Ми використовуємо **спонтанні** та **спеціально** створені ситуації. дітьми: нова іграшка; квітка, що розцвіла; хвороба товариша та його повернення в дитячий садок і багато інших подій, що виникають поза планом виховної діяльності. Не губіть виховні можливості таких спонтанних ситуацій у гонитві за тим, аби виконати план та дотриматися часових і режимних меж.

Адже спонтанні ситуації сприяють прояву соціально бажаної поведінки та корегують небажану.

Щоб правильно обрати виховний вплив, визначте вид спонтанної ситуації. Їх можна об'єднати у три групи, які пов'язані:

- з особистісним розвитком дитини – я сам: «Я все робитиму тільки сам», «Це мій малюнок, що хочу, те і роблю», «Я буду капітаном», «Ти тут не найрозумніша», «Я посиджу на спокійному стільчику»;
- міжособистісними взаєминами – я та інші: «Я тобі цукерку, а ти будеш зі мною дружити», «Піди скажи Сашкові, що він баран»;
- ставленням дитини до правил – соціально-моральні та організаційно-дисциплінарні: «Я зараз співати не хочу», «У мене свої правила», «Дівчинка впала, а всі сміються».

Уникайте слів і реакцій:

Не реви!

Скільки разів тобі повторювати?

Припини!

Проси вибачення.

У нас ніхто не б'ється.

Ось бачиш!

Умовно ми виділяємо три фази спонтанної ситуації:

- **гострий початок** – конфліктний або проблемний із явним порушенням соціальних норм;
- **перша реакція учасників ситуації** – емоційна, оформлена вербально;
- **дії, що спричиняють зміни норм і цінностей** – поліпшення чи погіршення взаємин.

Спонтанні ситуації педагог не створює, а лише використовує з метою педагогічного впливу. Постає питання: як же йому поводитися? Пропонуємо модель дій педагога у спонтанних ситуаціях (див. Додаток 1). Посилити педагогічний вплив дають змогу ефективні прийоми першої реакції у спонтанній ситуації*.

Спеціально змодельовані ситуації

Окрім спонтанних ситуацій, що виникають у повсякденному житті, використовуйте і спеціально змодельовані. Вони мають бути природними, не фальшивими та відбуватися в реальних, звичних для дитини умовах.

Під час роботи з такими ситуаціями:

- не змінюйте умови, в яких перебуває дитина — щоб вона мала змогу простежити чітку залежність результату від зміни власної поведінки;
- враховуйте наявний соціальний досвід дітей — це зумовлює емоційний відгук і стимулює до прояву активності;
- залишайте вибір способу дій за дітьми та постійно підтримуйте його позитивним зворотним зв'язком;
- пропонуйте та надавайте змогу дітям змінити обрану модель поведінки на соціально бажану.

Пропонуйте дітям гуманістично спрямовані ситуації, які враховують гідність і право дітей бути особистістю, спонукають їх до самопізнання та самоактивності, створюють позитивний емоційний фон.

Підвищити ефективність дасть змогу модель дій педагога у спеціально змодельованих ситуаціях (див. Додаток 2).

Спеціально сплановані й змодельовані вихователем ситуації спрямовані на досягнення соціально значущої мети й обмежені місцем, часом і ресурсами. Під час роботи з дітьми використовують три види таких ситуацій.

Вільний вибір

У ситуації вільного вибору дитина має обрати певне рішення з кількох можливих варіантів. Наприклад, промовчати, сказати «не знаю», сказати правду, не брати участі в обговоренні тощо. Або обрати між суспільним та індивідуальним: я для себе, інші для мене або я для інших.

Види ситуацій вільного вибору:

- **моральний вибір** – перегляньте разом із дошкільниками відеосюжет про дитину, яка потребує допомоги на лікування. Запросіть дітей допомогти хворій дівчинці. Для цього запропонуйте їм «гроші», які вони заробили під час заняття, віддати дівчинці на ліки або обміняти на цукерку для себе;

- **особистісне переборювання** — створіть ситуацію за прикладом угорської народної казки «Про двох жадібних ведмежат».

Розкажіть, що до групи надійшла посилка від ведмежат — коробка цукерок. Коробка одна, а дітей багато. Під час поділу виявляється, що цукерок вистачає не всім. Запитайте, як діти розподілили б їх. Запропонуйте роздати по дві цукерки найрозумнішим, а по одній — усім іншим. Запросіть дітей висловити свої думки. Така педагогічна провокація потребує від кожної дитини прийняти рішення: з'їсти цукерку самому чи поділитися з іншим.

У ситуації зіткнення інтересів дитина має зробити свідомий вибір, спрямований на захист власних інтересів та координацію дій з іншими учасниками ситуації. Адже в дошкільному віці часто трапляється, що діти навмисне чи мимоволі зачіпають інтереси інших — зазіхають на чужу іграшку, наштотвхуються одне на одного під час гри тощо.

Види ситуацій зіткнення інтересів:

• ***міжособистісна взаємодія*** — коли діти виявляють егоїзм, створіть ситуацію, в якій вони мають потурбуватися про однолітків.

Дайте дітям певну кількість іграшок, але щоб вистачило не всім. Запропонуйте поміркувати, як можна вчинити, щоб усім дітям вистачило іграшок. Наприклад, можна дістати із шафок ті, що діти принесли до дитсадка з дому;

• ***суперництво та змагання*** — якщо діти сперечаються, хто буде стояти чи йти першим, встановіть правило. Згідно з ним, хто швидше за всіх поїсть, чи вдягнеться, чи збере іграшки, той і буде першим;

• ***обов'язок та відповідальність*** — для дітей, які руйнують усе на своєму шляху, створіть ситуацію особливої довіри. Запевніть дошкільника, що лише він зможе бути головним архітектором міста майбутнього. Тому він має придумати, організувати й побудувати його.

Якщо дитина не дотримується правил поведінки у групі, призначте її головною в день самоврядування;

• ***співпереживання й емоційне забарвлення*** — внесіть у групу цікаву скриньку, в якій лежить надзвичайна іграшка. Але дайте нею погратися саме тій дитині, із якою не хочуть грати інші. Коли діти побачать щось нове, вони самі запропонують цій дитині пограти.

У ситуації дій в особливих умовах діти прагнуть розв'язати якісь складні для себе завдання, але їм щось перешкоджає. Наприклад, їм не вистачає даних чи засобів або вихователь створює спеціальні умови чи правила, яких потрібно дотримуватися.

Види ситуацій дії в особливих умовах:

• ***надання допомоги*** — оскільки діти не дуже люблять ділитися власними речами, запросіть їх обговорити оповідання Валентини Осєєвої «Сині листочки». Наприкінці заняття запропонуйте об'єднатися в пари та намалювати листочки. Проте олівців має не вистачити для всіх дітей, щоб їм довелося просити олівці в іншій парі;

• ***обмеження*** — під час виконання того чи того творчого завдання встановіть правила. Вони регламентують спілкування та поведінку дітей. Наприклад, якщо діти зустрічають когось на території дитячого садка, кажуть вітальну примовку. Або на доріжці здоров'я цілий тиждень скачуть діти, а у п'ятницю — вихователь;

• ***подолання труднощів*** — створіть ситуації труднощів, щоб спонукати ініціативу, самостійність, кмітливість, чуйність дітей і їхню готовність шукати правильні рішення. Наприклад, що робити, коли ліплення;

• ***пошукова*** — запропонуйте дітям зробити добру справу: допомогти накрити на стіл, одягти малюків на прогулянку, навчити їх малювати та прикрашати новорічний чобіток;

• ***тренувальна*** — запросіть кількох дітей прийти в нову групу та познайомитися з її вихованцями. А вихованцям цієї групи – потренуватися запрошувати в гру нових дітей.

Ми узагальнили різні підходи до створення стимульних ситуацій і розробили методичну матрицю їх організації. Орієнтовні дії:

- сформулювати проблему, яку потрібно розв'язати;
- визначити мету й завдання стимульної ситуації;
- змоделювати «легенду»;
- спланувати дії та розгортання ситуації;
- передбачити можливі труднощі й емоційні реакції
- учасників.

Проблема — Я хочу (буду) гратися новою лялькою.

Мета — Навчитися грати разом та ділитися іграшками.

Легенда — Нам сьогодні на один день дали пограти такою гарною лялькою, якої ще ні в кого ніколи не було. Хто буде грати?

Особлива умова — У кого лялька, той із нею і грається й не може відмовитися від цієї гри.

Планування — Вихователь віддає ляльку дитині, яка хоче з нею гратися, та запрошує інших дітей до спільної гри: будувати місто, корабель тощо.

Труднощі — Діти можуть не пустити в спільну гру дитину, яка гралася з лялькою.

Реакція — Запропонувати дітям віддати ляльку в іншу групу та продовжити грати всім разом.

Ми не можемо спрогнозувати вплив тієї чи тієї ситуації на дитину. Внутрішні умови стимульної ситуації завжди пов'язані з особистістю вихованця. Отже, вплив будь-якої події в його житті завжди обумовлений історією попереднього досвіду.

Нестійкий характер моральної поведінки дітей виявляється через відсутність прямого перенесення певного досвіду з одних умов в інші. Дитина робить різний вибір на основі того самого правила поведінки під час різних видів діяльності. Щоб опрацювати й закріпити певну норму, ми створили для вихованців кілька видів ситуацій. І хоч цей метод потребує від педагога винахідливості та здатності все передбачити, належні зусилля

Додаток 1
Модель дій педагога у спонтанних ситуаціях

Дії	Вербалізація
Зупиніть небажану поведінку	Стоп, далі ми так робити не будемо
Запитайте, що відчувають діти, поясніть причини таких емоцій	Як ти думаєш, що зараз відчуває Марк? Йому боляче, бо ти його штовхнув, щоб стати першим
Запропонуйте помінятися ролями	Уяви себе на місці Марка
Запропонуйте дитині разом сформулювати правило бажаної поведінки	Першим стає той, хто швидше за всіх одягнувся (назвіть причину, яка буде зрозумілою дитині)
Спонукайте до бажаної поведінки	Тепер зробимо так, щоб не образити інших дітей
Проведіть вправи на рефлексію дій та почуттів	Як ви тепер почуваетесь? Як ви гадаєте, для чого ми це зробили?

Додаток 2
Модель дій педагога у спеціально змодельованих ситуаціях

Дії	Вербалізація
Оголосіть легенду — емоційно представте й уведіть дітей у ситуацію, яка потребує розв'язання	Що відбувається? Що трапилося? Яка виникла проблема? Чому виникли труднощі?
Забезпечуйте взаємодію всіх учасників на основі вільного вибору способу дій	Як ви вчините в цій ситуації? Яким буде твій вибір?
Зумовлюйте співпереживання до учасників ситуації та розуміння їх труднощів	Що вони відчували? Який у них настрій? Чи було у вас таке в житті? Що ви тоді відчували?
Закликайте шукати вихід із провокаційної ситуації за допомогою системи запитань. Відповідаючи на них, діти знаходять можливі способи розв'язання проблеми	Що може статися? Як допомогти? Як ти почувався минулого разу, коли був у такій ситуації? Як вчинив би ти на місці того чи того учасника?
Корегуйте модель поведінки відповідно до способу подолання протиріч. Опишіть два можливі способи	Якби в мене було ..., я запросила б ... до гри і ...
Підтримуйте соціально бажані дії дитини, додатково морально мотивуйте обраний варіант поведінки	Я знала, що ти ..., тому що ти добра людина
Позитивно оцінюйте вчинок дитини, проаналізуйте дії та результати	Це ти добре зробив ..., тепер він ...

Не заважайте дітям грати – приєднуйтеся

Здавалося б, гра – природна діяльність дітей. Невже їм потрібна допомога дорослих, щоб навчитися грати? Однак насправді вихователь завжди непомітно керує всім процесом, навіть під час вільної гри дошкільників. Читайте статтю, щоб також стати чарівником у мантиї-невидимці

Ігрова діяльність із її різноманітними предметними, рольовими та соціальними діями дає дитині змогу активізувати емоційні, інтелектуальні та вольові зусилля. Що більше досвіду набуває дитина в організації такої діяльності, то ліпше в неї розвивається ігрова компетентність. Тому вихователь має створити умови, за яких дитина з власної ініціативи виявлятиме насичену, спонтанну, творчу ігрову активність.

Дорослий і дитяча гра

Серед усіх видів діяльності саме ігрова дає змогу дитині враховувати власні життєві цілі та потреби й забезпечує її зв'язок з предметним, соціальним і природним середовищем. До того ж гра формує унікальну якість – здатність до свободи вибору. Ця здатність допомагає розвивати самостійність та індивідуальність, а також формувати соціальну єдність і товариськість. У дитини з'являється відчуття дорослішання, вона усвідомлює нові можливості.

Важливе завдання вихователя – об'єднати дітей у гру, під час якої вони вправлятимуться в ігровому позитивному спілкуванні, виявлятимуть і спостерігатимуть людяність, відповідальність, справедливість, самовладання, дружність і терпимість. Ігри, які організують у дитячому садку, науковці об'єднують у дві групи – ініційовані вихователем і вільні. Обов'язково щодня як ініціюйте ігри, так і створюйте умови для вільної гри. І якщо ви об'єднували дітей у колі дидактичних ігор, не заспокоюйте себе тим, що «вони сьогодні вже пограли».

Досвід участі дітей в іграх, які ініціює дорослий, прокладає місточок до співучасті. Дошкільники навчаються спільно діяти, дотримуватися правил і підпорядковувати їм власні інтереси, а також набувають навичок, необхідних для взаємодії з природним і соціальним світом, мистецтвом і технікою. До того ж повноцінна участь у таких іграх «запускає» механізми вільної творчої гри, у якій розквітають самостійність, ініціативність, креативність і свобода вибору.

Стимульні ігрові ситуації проводять із метою:

навчання – сюжетно-дидактичні, дидактичні, рухливі, конструктивно-будівельні;

організації дозвілля – інтелектуальні, карнавальні, обрядові, драматизації, хороводи, ігри-естафети.

Стимульні ігрові ситуації стануть гарним помічником психологам, педагогам, батькам, дітям. Із нею:

- долати страхи,
- розв'язувати конфлікти,
- розвивати емоційний інтелект.

За допомогою психологічної гри "" Ви з легкістю покажете дітям, що безвихідних ситуацій немає і завжди можна виправити ситуацію.

Вільна гра, як і гра, ініційована дорослим, має структуру, правила й обмеження. Але в цій діяльності є певна свобода для дітей. Адже вони мають змогу самостійно розподіляти ролі, регулювати взаємини на основі спільних правил і стежити за точністю виконання того чи того завдання, а отже – набувати соціального досвіду взаємодії. До самодіяльних вільних ігор належать ігри-експериментування, сюжетно-відображувальні, сюжетно-рольові, режисерські й театральні ігри.

Для того щоб діти почали самостійно грати, опануйте специфічні методи та прийоми підтримки й супроводу гри дітей. Але при цьому пам'ятайте, що ваш вплив має бути опосередкованим, не порушувати самодіяльний характер гри та не перетворювати її на регламентовану діяльність. Застосовуйте принцип м'яких меж: гру не обов'язково починати й завершувати разом, а долучатися до неї можуть лише ті діти, які виявляють щире зацікавлення.

Внутрішній мотиватор

Дорослі часто використовують зовнішні мотиватори, щоб заохотити дітей до певного виду діяльності.

А от внутрішні мотиватори наявні лише в якісних іграх. Адже змусити дитину грати неможливо! Тому, шановні дорослі, захоплюйтеся грою та переводьте її на творчий рівень – самодіяльну сюжетно-рольову гру, яку діти організують, спираючись на внутрішні мотиватори: інтерес, відчуття самостійності, дорослішання та приналежності до групи.

Дидактичні ігри також впливають на розвиток мотиваційної сфери дитини. В іграх із правилами діти розв'язують не надто складні чи надто легкі завдання, а такі, що на межі їхніх можливостей. А виграш спонукає дітей удосконалювати свої вміння, розширювати досвід, обирати складніші завдання тощо. Завдяки грі вдосконалюється мотиваційна якість будь-якої діяльності дитини. Адже гра – це особлива атмосфера взаємин, якій притаманні:

- командна взаємодія – учасники гри відчують себе частиною групи, вони роблять внесок у спільну діяльність, взаємодіють з іншими людьми;
- розвиток – гравці чітко бачать свій прогрес і навіть мають змогу виміряти його за допомогою балів, рівнів і рейтингів; гра надає миттєвий зворотний зв'язок і дає змогу одразу виправити попередні помилки;
- свобода вибору – кожен гравець автономний, він керує своїми діями та вирішує, що робитиме далі, хоч цей вибір і обмежений.

Коли формуватимете систему розвивальних впливів на гру дитини, враховуйте, що вона потребує збагаченого ігрового середовища і якісного педагогічного супроводу з боку дорослих.

Умови, за яких ігри стають розвивальними:

- Зрозуміла інформація – діти знають, навіщо виконують те чи те завдання; гра ставить чіткі цілі та надає лаконічні інструкції.
- Продуктивні помилки – діти впевнені, що виконають потрібні дії та розв'яжуть завдання, якщо спробують кілька разів; баланс між складністю завдання та рівнем розвитку дитини надає впевненості у власних силах.
- Вдумлива практика – діти шукають різні способи розв'язання ігрових завдань, змінюють послідовність дій; право на помилки заохочує досліджувати.
- Зворотний зв'язок – гра одразу повідомляє, якщо учасники щось роблять неправильно: дитина отримує менше очок або має нижчий рейтинг і розуміє, що треба щось змінювати

Головний атрибут

Види дитячих іграшок:

- образні
- сенсорно-дидактичні
- функціональні
- українські народні
- спортивні
- конструкційно-будівельні
- технічні
- настільно-друковані

- іграшки-саморобки

Іграшка – це головний атрибут гри, який збагачує та трансформує ігровий досвід дитини. Спочатку дитина виконує з нею прості ігрові дії, але згодом «вмикає» уяву та починає вигадувати креативні перетворення і створювати ігрові тематичні ситуації та ролі. Здатність надавати нових «можливостей» відомим предметам та іграшкам – база для самодіяльних творчих сюжетно-рольових ігор.

Доповнюйте дії з предметами й іграшками магічними словами: нібито, жартома, не по-справжньому, буцімто, вдавано, начебто, немовби тощо. Це допоможе перетворити реальність предметно-практичних і сенсорних дій у віртуальну ігрову реальність усемогутності дитини.

Також іграшка – це засіб трансляції культури та картини світу. А гра з нею – процес осмислення та засвоєння цих категорій. Тож цілеспрямовано ознайомлюйте дітей із різними видами іграшок. А відтак навчайте дітей діяти з ними. Так ви збагачуватимете ігровий досвід дітей, який вони згодом використовуватимуть у самостійній грі.

Добирайте іграшки для ігрового простору ретельно. Вони мають бути безпечними з погляду не лише фізичних і механічних, а й морально-виховних властивостей. Тобто транслювати позитивні думки, стимулювати до морально-етичних почуттів і дій та формувати ціннісну сферу дитини.

Ігровий досвід

Для того щоб діти відчували себе активними учасниками ігрової діяльності, щоденно створюйте моделі стимульних ігрових ситуацій, які збагачують їхній ігровий досвід – зацікавлюють, створюють моменти здивування та позитивні враження. Така діяльність дає змогу невимушено ознайомлювати дітей зі світом гри.

Покажіть вихованцям увесь спектр ігрових можливостей групи за допомогою щоденника ігор з ілюстраціями або панно з фотографіями ігрових моментів у групі. Систематично актуалізуйте їх – записуйте ігрові вподобання дітей і додавайте бажані ігри на майбутнє. Самодіяльна творча гра не виникає нізвідки, лише за бажанням дорослого зайняти дитину будь-якою справою. Щоб навчити дітей взаємодіяти під час гри, протягом дня створюйте стимульні ситуації, які формуватимуть у них ігрові вміння та навички. Також пропонуйте дітям різні види спільної діяльності, під час яких вони вправлятимуться в ігровому позитивному спілкуванні, навчатимуться спостерігати, домовлятися одне з одним тощо*. Так ви опосередковано впливатимете на розвиток ігрового досвіду дітей.

Створення моделей стимульних ігрових ситуацій – необхідна умова для розвитку самостійної ігрової взаємодії, які допоможуть удосконалювати ігрову діяльність дошкільників і формувати в них ігрову компетентність. Як результат – діти вмітимуть вільно використовувати наявне предметно-ігрове середовище, самостійно обирати атрибути для гри, за бажанням залучати та приймати партнерів, обмінюватись особистим досвідом і навіть навчати інших.

Насамкінець зауважимо, що для створення моделей стимульних ігрових ситуацій – педагоги просто мають уміти грати та не боятися «переграти» з дітьми. Такі фахівці частіше досягають очікуваних результатів освітньої роботи. Водночас діти, яким пощастило мати таких вихователів, зазвичай мають піднесений настрій, і в них виникає менше складнощів під час взаємодії як з однолітками, так і з дорослими. Тож беріть до серця ляльку, ведмедика чи машинку – і нумо грати з дітьми!

Додаток

Як формувати ігрову компетентність дітей з використанням стимульних ігрових ситуацій:

- Готуйте та транслюйте ігрові ситуації за допомогою різних засобів – прикладу, відео, розповіді, нової іграшки, ситуації з життя тощо.
- Аналізуйте мотивацію дітей і створюйте мотиваційне середовище для організації самостійних ігор, пропонуйте близьку дітям ігрову тематику, цікавтеся їхніми інтересами.
- Навчайте дітей грати з іграшками щоденно, вводьте нові іграшки та детально пояснюйте, як грати; збагачуйте досвід дій із предметами для гри.
- Організуйте спостереження за іграми інших дітей, ситуаціями з дорослого життя; читайте/переглядайте й обговорюйте літературні твори/мультфільми.
- Розігруйте казки, вигадуйте разом із дітьми сюжети казок, обігруйте персонажів і взаємодію між ними.
- Навчайте дітей планувати та розвивати ігрові ситуації, узгоджувати свої дії з діями інших; застосовуйте ігрові провокації – навмисно змінюйте хід гри чи ігрової ситуації.
- Сформуйте змінване предметно-ігрове розвивальне середовище; навчайте дітей створювати простір ігрової діяльності – від вибору іграшки до побудови ігрового поля.
- Стимулюйте комунікативну взаємодію дітей із соціальним оточенням і налагоджуйте спільну діяльність, проводьте ігри з командування.
- Навчайте дітей грати в різні види ігор – ігри-забави, дидактичні ігри з лялькою, рухливі ігри, конструкційно-будівельні, ігри з природним матеріалом тощо.
- Вправляйте дітей у вмінні брати на себе певну роль і поєднувати уявні й реальні рольові дії; використовуйте будь-яку нагоду, щоб дати дітям відчути успіх і повірити у власні сили.
- Підкреслюйте радість від активності та цікавої гри з усіма; перетворюйте повсякденну гру у святкове дійство, яке міцно закарбовується в пам'яті завдяки піднесеному, емоційно-ігровому забарвленню.
- Створіть картки-підказки або відеоряд «Ігри наших дітей» чи карту «Ігрові скарби», які візуально нагадуватимуть дітям, які ігри відбувались і як їх можна розширювати, збагачувати.

- Організуйте мультитаблицю ігор, завдяки якому діти можуть знов емоційно насичено прожити гру, намалювавши її.
- Створіть ситуації, в яких діти збагачуватимуть досвід участі й організації в різних видах ігор; обиратимуть іграшки, ігри, учасників гри; опановуватимуть ігровий простір і збагачуватимуть варіативність видів ігор.
- Заохочуйте вигадувати в ігровій діяльності, спонукайте дітей самостійно розпочинати та завершувати гру.

